

Actualisatie
Quicksan Flora- en
fauna-activiteit
Zonnepark De Groenendaal,
Druten

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

Opdrachtgever:

Sunvest Ontwikkeling B.V.
Maarssenbroeksedijk 37
3542 DM Utrecht

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 201891
Datum: 3-6-2025
Projectleider: T. Rood
Opgesteld: N. Otten & T. Lassen
Gecontroleerd: B. Bonekamp
Status: Concept
Versie: 1

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	5
3	Methode	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Bureauonderzoek	10
3.3	Terreinbezoek.....	10
4	Resultaten en effectbeoordeling	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Beschermde soorten.....	12
4.3	Rode Lijst soorten	20
4.4	Invasieve exoten	20
4.5	Beschermde gebieden	21
4.6	Houtopstanden.....	21
4.7	Gelders natuurnetwerk	21
5	Conclusies en aanbevelingen.....	23
5.1	Beschermde soorten.....	23
5.2	Rode Lijst soorten	24
5.3	Invasieve exoten	24
5.4	Bescherming gebieden	24
5.5	Bescherming houtopstanden	24
5.6	Gelders Natuurnetwerk	25
5.7	Geldigheid rapportage.....	25
	Literatuurlijst.....	26
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	27

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens langs de Ulandsestraat in Druten een zonnepark te ontwikkelen ter grootte van circa 11,7 ha.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht. Om deze redenen is er in 2021 een Quicksan Wet natuurbescherming uitgevoerd op de locatie van de ontwikkeling. Dit rapport is een actualisatie van een quickscan uit 2021, lettend op actuele wet- en regelgeving en de huidige situatie in het plangebied.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in het buitengebied van Horssen, in de gemeente Druten en provincie Gelderland. Het gebied beslaat een oppervlakte van circa 11,7 ha en ligt geheel omsloten door wegen en waterlopen (afbeelding 1). Ten oosten grenst het plangebied aan de N329 en ten zuiden aan de Ulandsestraat. Ten noorden en ten westen lopen respectievelijk de waterlopen Rijksche Wetering en Blauwe Wetering. In de huidige situatie wordt een groot deel van het perceel gebruikt als akker, welke wordt doorkruist door een brede sloot (afbeelding 2 en 3). Opgaande beplanting en verlichting ontbreken binnen het plangebied; wel is er een kruidenrijk grasvlak aanwezig in de zuidwestelijke hoek van het plangebied. Het gaat hier om een recent aangelegd element, aangezien deze bij het vorige veldbezoek nog niet aanwezig was. Buiten het kruidenrijke grasvlak is de vegetatie in het plangebied beperkt. Op de akkers zijn enkele algemene akkerplanten te vinden en langs de waterkanten staat enkel algemene oevervegetatie. De omgeving van het plangebied is overwegend intensief agrarisch met enkele uitzonderingen in de vorm van bosschages en waterelementen. Deze zijn voornamelijk aan de noord- en westkant van het plangebied te vinden. Ten noordwesten van het plangebied, aan de overkant van de Rijksche Wetering, zijn reeds enkele zonneparken aanwezig. Het plangebied ligt op drie kilometer afstand van Natura 2000 gebied Rijntakken.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

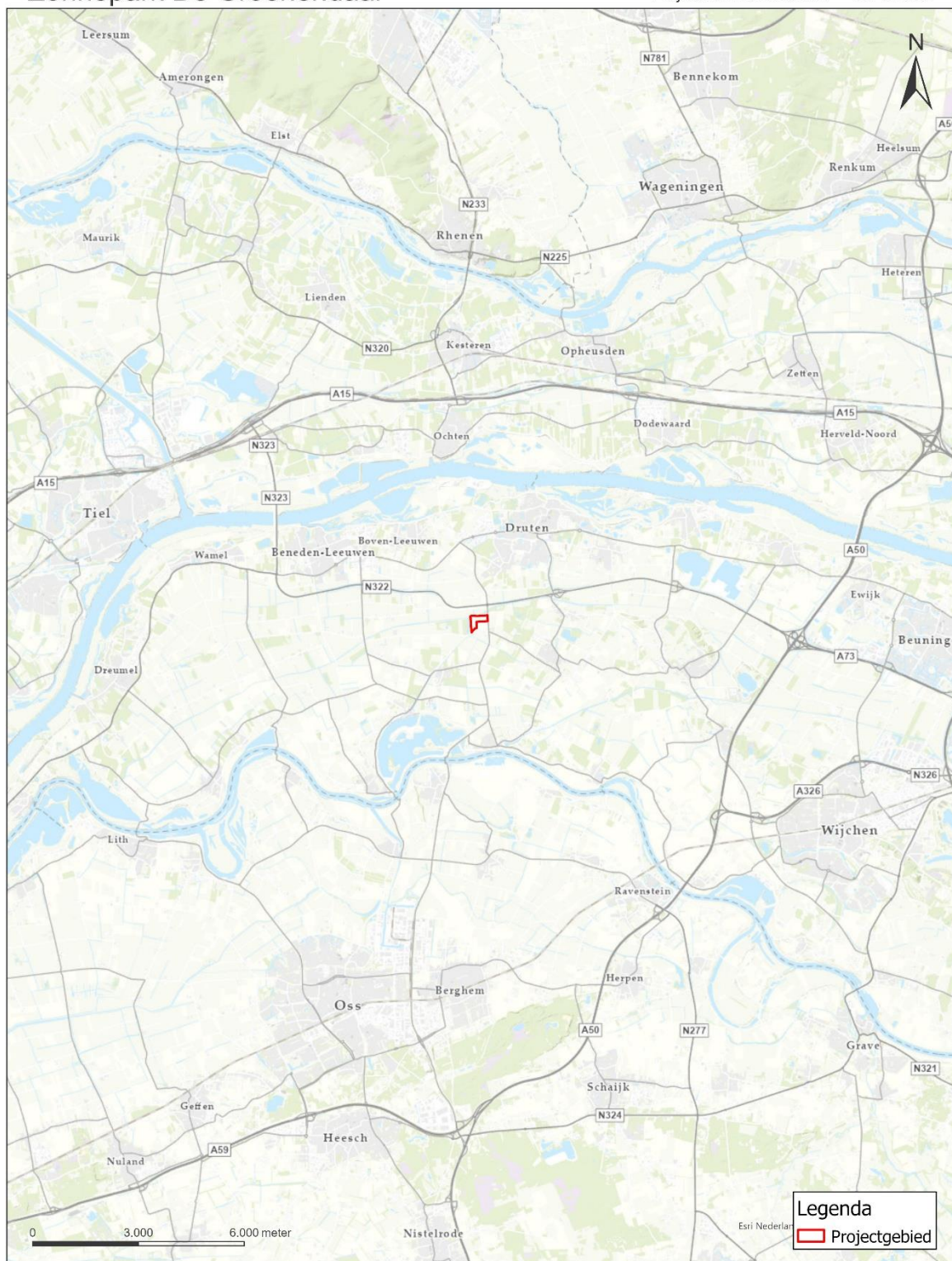
De opdrachtgever is voornemens een zonnepark te realiseren ter grootte van circa 11,7 ha. Het zonnepark bestaat uit drie grote vlakken met zonnepanelen, die allen op het zouden staan. Dit zonnepark zal landschappelijk worden ingepast waarbij rekening wordt gehouden met zowel landschap als ecologie (afbeelding 4). Zo wordt er tussen de zonnepanelen in gebruik gemaakt van kruidenrijke zaadmengsels. Naast zonnepanelen zullen er in dat kader ook diverse natuurlijke elementen worden aangelegd. Langs de waterloop ten westen van het plangebied wordt bijvoorbeeld een natuurvriendelijke oever ontwikkeld. Langs de noordelijke rand wordt een struweelsingel aangelegd die onder andere bestaat uit meidoorn en veldesdoorn. Ook wordt in de noordwestelijke hoek van het plangebied een vochtig hakhoutbos aangelegd. Verder worden er langs de zuidelijke en oostelijke randen van het plangebied, evenals tussen de vlakken met zonnepanelen, knotwilgen geplant. Ook worden er aan de westkant van het plangebied twee poeltjes aangelegd, met daaromheen een natuurlijke inrichting. Tot slot wordt er een natuurcompensatiegebied aangelegd in de oksel van het plangebied. Dit gebiedje, genaamd 'Uland', zal bestaan uit een klein bosje met struweel en kruidenrijk grasland met een keverbank.

Quickscan Flora- en Fauna-activiteit

Zonnepark De Groenendaal

Eelerwoude

Projectnummer: 201891 22-5-2025

Afbeelding 1. Ligging plangebied.

Quickscan Flora- en Fauna-activiteit

Zonnepark De Groenendaal

Projectnummer: 201891 22-5-2025

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied.

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 22/05/25. **Linksboven en linksmidden:** overzicht akkerland. **Rechtsboven en rechtsmidden:** Omliggende waterlopen. **Linksonder:** Sloot die het plangebied doorkruist. **Rechtsonder:** Vlak met kruidenrijk grasland.

Afbeelding 4. Inrichting van het te ontwikkelen zonnepark en compensatiegebied (Bron: Landschappelijke inpassing zonnepark 'De Groenendaal' te Druten; 2025, kaart door Haver Droeze).

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna); van de afgelopen vijf jaar.
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft enkele onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

Daarnaast worden, waar relevant, bevindingen van de quickscan uit 2021 aangehaald en besproken in de context van de huidige situatie.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor te verwachten soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door T. Lassen, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 22 mei 2025 bij 14°C, halfbewolkt weer en windkracht 4 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de huidige inrichting van het plangebied als intensief agrarisch grasland was dit ook niet de verwachting. Op de akker zelf is vrijwel geen vegetatie aanwezig, met uitzondering van enkele algemene grassen en veldzuring. In het kruidenrijke grasland staan enkele soorten als akkerdistel, boterbloem en gewone berenklauw. De oevervegetatie in het plangebied beperkt zicht tot algemene oevervegetatie, waaronder gele lis en rietgras. Ook vanuit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2025). Vrijwel alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als hoogvenen, kalkgraslanden, veenmosrietlanden en eeuwenoude muren. Deze specifieke biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied en daarmee zijn beschermde plantensoorten hier niet te verwachten.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop evenmin verwacht en kunnen worden uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Aangezien gebouwen en bomen geheel ontbreken binnen het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen op voorhand uit te sluiten. Enkele bomen in de omgeving van het plangebied zijn mogelijk wel geschikt voor boom bewonende vleermuissoorten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Met name de randen van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Dit komt door de aanwezigheid van water langs de west- en noordgrens van het perceel. Vleermuizen maken graag gebruik van luwe zones en/of waterelementen om langs te foerageren. Ditzelfde geldt voor de opgaande vegetatie die langs deze oevers te vinden is. De combinatie van opgaande vegetatie en waterelementen maakt dat er langs de randen van het plangebied hoge dichtheden aan insecten te verwachten zijn, wat de geschiktheid van het gebied als foerageergebied bevordert. Het perceel zelf is niet geschikt als foerageergebied of vliegroute. Hier is namelijk weinig vegetatie en beschutting tegen de wind. De randen van het plangebied zijn mogelijk wel geschikt als vliegroute voor vleermuizen, aangezien de houtwallen en bosranden ideale lijnvormige elementen zijn waarlangs een vleermuis kan bewegen. Ook de waterelementen rondom het plangebied worden mogelijk zodanig gebruikt. Deze waterlopen blijven gedurende de ontwikkeling behouden, en ook de bomen in de omgeving van het plangebied blijven onaantast. Hierdoor zal de beoogde ontwikkeling geen negatieve invloed hebben op foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en vergunning

Door het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen voor gebouw en boom bewonende vleermuizen zijn nader onderzoek en een vergunningaanvraag voor vleermuisverblijfplaatsen niet aan de orde.

Ook nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes is niet noodzakelijk aangezien eventueel foerageergebied en vliegroutes gedurende en na de ontwikkeling behouden blijven.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Omgevingsverordening Gelderland 2024; gepubliceerd op 20-02-2025, in werking op 03-03-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: diverse algemene muizen en spitsmuizen, egel, konijn, ree en vos. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals das, kleine marterachtigen en bever, worden wel in de omgeving van het plangebied verwacht. Deze soorten worden hieronder één voor één behandeld.

Bever

Er zijn 22 waarnemingen bekend van de bever in de omgeving van het plangebied, zowel in nabijgelegen waterelementen als op een naastgelegen akker (NDFF, 2025). Het plangebied zelf behoort niet tot het functionele leefgebied van deze soort. Deze soort zal eerder gebruik maken van het natte boselement ten noordwesten van het plangebied, en de met wilgen begroeide overkant van de Blauwe Wetering. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen (burcht) aanwezig en ook foerageergebied, voornamelijk bestaande uit met bomen begroeide oevers, ontbreekt. Mogelijk maakt de bever af en toe gebruik van de akker als hier maïs groeit, maar het betreft geen essentieel foerageergebied gezien er in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn.

Das

Ten noorden van het plangebied langs de N329 is een enkele waarneming gedaan van een das (NDFF, 2025). De das is een soort die typerend is voor agrarische landschappen, en is hierdoor ook te verwachten in de omgeving van het plangebied (BIJ12, 2017). In het plangebied zijn geen holtes aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van burchten of vluchtpijpen, waardoor een verblijfplaats van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Het plangebied is mogelijk wel geschikt als foerageergebied voor de das, er zijn echter in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieven te vinden.

Kleine marterachtigen

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende marterachtigen te verwachten. Zo zijn er ten noorden van het plangebied meerdere hermelijnen waargenomen (NDFF, 2025). Ook de andere kleine marterachtigen, de wezel en de bunzing, zijn vaak te vinden in agrarische cultuurlandschappen (BIJ12, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn sporen aangetroffen, waaronder holtes en uitwerpselen, die wijzen op de aanwezigheid van deze soorten op het perceel. Zo zijn er meerdere muizenholtes gevonden in het kruidenrijke vlak ten zuidwesten van het plangebied. Ook is er een holte gevonden in een hoop met maaisel, met daarbovenop uitwerpselen die vermoedelijk behoren tot een bunzing (afbeelding 5). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen kan hierdoor niet worden uitgesloten.

Afbeelding 5: Aanwijzingen voor de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied, met links een holte en rechts uitwerpselen.

Otter

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van otters (NDFF, 2025). Deze soort is normaliter te vinden in de oeverzones van verschillende stromende wateren, waaronder kanalen en rivieren. Hierdoor vormen de waterlopen rondom het plangebied mogelijk geschikt habitat voor de otter. Er zijn tijdens het veldbezoek echter geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van de otter. Zo zijn er geen uitwerpselen of loopsporen van otters gevonden. De afwezigheid van sporen, in combinatie met het ontbreken van waarnemingen, zorgt dat er kan worden uitgesloten dat de otter in de buurt van het plangebied voorkomt.

Steenmarter en boommarter

Er zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van steen- en boommarters (NDFF, 2025). Wel zouden deze soorten, op basis van het aanwezige biotoop, aanwezig kunnen zijn. Er zijn tijdens het veldbezoek geen uitwerpselen gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soort. De bovengenoemde holte in het maaisel zou kunnen toebehoren aan een van deze soorten, al is het waarschijnlijker dat dit een holte is van een kleine marterachtige. Andere holtes die geschikt zijn voor deze grotere marterachtigen zijn niet aangetroffen. Het plangebied kan mogelijk wel als foerageergebied voor deze soorten dienen. Een deel van het potentiële foerageergebied, namelijk het vlak met kruidenrijk grasland, gaat door de ontwikkeling tijdelijk

verloren. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van begroeide oevers, graslanden en bossen.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal voor de das, bever, steenmarter en boomarter niet resulteren in een afname van essentieel leefgebied. Ook verblijfplaatsen van deze soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen. Verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen zijn mogelijk wel aanwezig, wat blijkt uit de aanwezigheid van uitwerpselen en geschikte holtes. Om deze reden is nader onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen noodzakelijk.

4.2.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen.

Onder soorten met jaarrond beschermde nesten vallen soorten die nesten bouwen in bomen of gebouwen, welke afwezig zijn in het plangebied. Aanwezigheid van nesten in het plangebied kan hierdoor worden uitgesloten. Wel is het mogelijk dat soorten met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd en slechtvalk, het plangebied als foerageergebied gebruiken. Er zijn echter aanwijzingen gevonden die de aanwezigheid van nesten in de omgeving van het plangebied bevestigen (BIJ12, 2017). Er is tijdens het veldbezoek specifiek gelet op horsten en oude nesten van kraaien in de bomen rondom het plangebied. Ondanks dat er geen nesten zijn waargenomen bestaat er de mogelijkheid dat deze alsnog aanwezig zijn. Zo was zicht op de bomen beperkt door de hoge dichtheid aan bladeren, en is de aanwezigheid van nesten hierdoor niet volledig uit te sluiten. Het blijft het essentieel dat werkzaamheden buiten het broedseizoen gebeuren, om zo verstoringen van nesten te voorkomen.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving/ jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving (Kader) jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als boerenzwaluw, torenvalk en patrijs. Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. Wel zijn er tijdens het veldbezoek een torenvalk en meerdere zwaluwen waargenomen. Deze soorten zullen door het ontbreken van bebouwing en bomen geen nesten in het plangebied hebben, maar gebruiken het plangebied wel als

foerageergebied. Vergelijkbare gebieden, namelijk akkers, zijn in de omgeving van het plangebied aanwezig. Hierdoor gaat er bij de beoogde ontwikkeling geen essentieel leefgebied van deze soorten verloren.

Kader – Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van voldoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van akkerlanden en agrarisch buitengebied. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; kievit, graspieper, veldleeuwerik en wulp. Binnen het plangebied is één territoriaal paartje kieviten waargenomen welke vermoedelijk broedt op het perceel. Eenzelfde situatie is waargenomen tijdens het vorige veldbezoek in 2021.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de geplande ontwikkeling van een zonnepark is echter geen sprake van aantasting van één van beide functies. Doordat het zicht op bomen in de omgeving beperkt was tijdens het veldbezoek zijn nesten in de omgeving niet volledig uit te sluiten. Het is dus essentieel om werkzaamheden buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli) te laten plaatsvinden.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving/jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Er is geen sprake van broedgevallen van vogels met een beschermde functionele leefomgeving in het plangebied. In de omgeving zijn voldoende nestmogelijkheden en alternatief leefgebied aanwezig. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is

¹ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnd nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecooloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zullen doorgaans niet mogelijk zijn gelet op de Kievit die jaarlijks op het perceel broedt. Ook was het zicht op bomen in de omgeving van het plangebied beperkt, waardoor de aanwezigheid van nesten niet kon worden uitgesloten. Hierom wordt met klem geadviseerd om geen werkzaamheden in te plannen gedurende dit broedseizoen. Indien wel gewerkt dient te worden binnen het broedseizoen dient het plangebied eerst te worden vrijgegeven door een ecologisch ter zake kundige.

4.2.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen, vergraafbare humeuze bosgrond en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2025).

Effecten en vergunning

Aangezien geschikt habitat ontbreekt en er geen waarnemingen bekend zijn, is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor reptielen niet noodzakelijk.

4.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Omgevingsverordening Gelderland 2024; gepubliceerd op 20-02-2025, in werking op 03-03-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. Mogelijk worden de omliggende sloten gebruikt als voortplantingsbiotoop. Tijdens het veldbezoek lag de sloot in het plangebied droog, waardoor de functionaliteit van deze sloot als voortplantingsbiotoop ontbreekt.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of rugstreeppad, worden niet bekend in of rondom de directe omgeving van het plangebied. Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFF, 2025). Wel zijn er verspreidingsgegevens bekend van groene kikkers in de watergangen ten noorden van het plangebied (NDFF, 2025). Daarnaast zijn er enkele waarnemingen bekend van soorten in de ruimere omgeving van het plangebied. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt landbiotoop bestaande uit een dikke strooisel laag in combinatie met stenenstapels, boomstobben, ruigtes of andere weggroei mogelijkheden (BIJ12, 2017). De binnen het plangebied aanwezige sloten zijn ook ongeschikt als voortplantingsbiotoop voor deze soorten. Kamsalamanders en poelkikkers houden van voedselarme poelen welke doorgaans vrij zijn van vis. Rugstreeppad plant zich met name voort in zeer ondiepe poelen in pionierfase. De binnen en rondom het plangebied aanwezige sloten voldoen niet aan de eisen die deze soorten stellen aan zowel het land- als voortplantingsbiotoop. Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt worden dan ook niet verwacht.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor amfibieën niet aan de orde.

4.2.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen en rondom het plangebied komt mogelijk grote modderkruiper voor. Deze soort houdt van waterelementen met een dikke sliblaag om in weg te kruipen ten tijde van extreme kou of droogte (BIJ12, 2021). Mogelijk wordt de sloot binnen het plangebied of de omliggende waterelementen gebruikt als leefgebied voor deze soort.

Effecten en vergunning

Alle waterelementen blijven behouden binnen het plangebied, er is derhalve geen sprake van een negatief effect op (beschermde) vissoorten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor vissen is niet aan de orde.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Soorten als gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, groene glazenmaker, platte schijfhoren en grote weerschijnvlinder worden niet verwacht binnen het plangebied. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit venranden, krabbenscheervegetaties, heldere beekjes en specifieke waardplanten als de boswilg, grauwe wilg en kers. Ook zijn er geen verspreidingsgegevens bekend van dergelijke beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied (NDFF, 2025).

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig of te verwachten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.3 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten². Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

In de omgeving van het plangebied zijn soorten als alver, tweestijlige meidoorn en watersnip aangetroffen. Van geen van deze soorten wordt verwacht dat het plangebied essentieel leefgebied vormt. Zo komt de alver gewoonlijk voor in grotere watergangen als beken en kanalen. Deze soort wordt dus niet verwacht in de smallere (droog liggende) slootjes in het plangebied, maar enkel in de grotere omliggende wateren. Tweestijlige meidoorn is een struiksoort die veelal te vinden is in bossen en hagen. Het open akkerland is niet een plek waar deze plant wordt verwacht, en zodoende is deze soort tijdens het veldbezoek ook niet in het plangebied aangetroffen. De watersnip is de enige rode lijst soort die de afgelopen vijf jaar in het plangebied is waargenomen (NDFF, 2025), al vormt het plangebied ook voor deze soort geen essentieel leefgebied. Deze soort foerageert voornamelijk op natte wei- en rietlanden, hetgeen in het plangebied ontbreekt.

Effecten

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek worden er, naast de in voorgaande hoofdstukken reeds genoemde soorten, geen Rode Lijst-soorten verwacht waarvoor het plangebied essentieel leefgebied vormt. Maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht zijn niet noodzakelijk.

4.4 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (BuRO, 2024). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (artikel 11.108, lid 1).

Voorkomen en functie

In de omgeving van het plangebied zijn 57 waarnemingen bekend van invasieve exoten, waaronder een enkele waarneming in het plangebied zelf (NDFF, 2025). Het betreft voornamelijk waarnemingen van de muskusrat en nijlgans. Daarnaast zijn er twee waarnemingen bekend van de rode Amerikaanse rivierkreeft. Tot slot is er een waarneming gedaan van smalle waterpest in een watergang ten zuiden van het plangebied. Het betreft in alle gevallen soorten die verbonden zijn aan waterrijke omgevingen. Deze soorten zijn dus voornamelijk te

² De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

verwachten in de bredere watergangen ten noorden van het plangebied. Doordat deze grote waterelementen buiten het plangebied vallen zijn genoemde soorten binnen het plangebied uit te sluiten.

Effecten

Vanwege de afwezigheid van invasieve exoten binnen het plangebied hoeven er geen acties ondernomen te worden voor het inperken of verwijderen van deze soorten.

4.5 Beschermde gebieden

Ligging

Het plangebied ligt op drie kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten

Niet stikstof-gerelateerde effecten

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Voor deze ontwikkeling is de stikstofberekening voorafgaand aan deze rapportage uitgevoerd en deze wordt in een afzonderlijke rapportage behandeld.

4.6 Houtopstanden

Aangezien er binnen het plangebied geen bomen worden gekapt is nadere toetsing van houtopstanden niet noodzakelijk.

4.7 Gelders natuurnetwerk

Ligging

Het plangebied ligt op 10 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en ligt binnen de groene ontwikkelingszone (GO) (afbeelding 6).

Effecten

Het gehele plangebied valt binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) van de provincie Gelderland. De geplande ontwikkeling van het zonnepark ten zuiden van Druten is niet in strijd met de kernkwaliteiten van het deelgebied 61 Land van Maas en Waal en de hiervoor opgestelde ontwikkelingsdoelstellingen binnen dit GO. Hier gelden de ambities om bossen, bosranden en biotopen voor vlinders, reptielen, amfibieën en vogels van cultuurlandschappen te ontwikkelen (Plan Landschappelijke inpassing, Haver Droeze, 2025). Modelsoorten voor ecologische verbindingzones binnen dit gebied zijn de das en kamsalamander. Gelet op deze doelen vindt er bij deze ontwikkeling geen negatief effect plaats op de kwaliteit, kwantiteit en samenhang van het gebied. Zo worden natuurlijke elementen aangelegd die passen bij de doelstelling voor de ontwikkelingszone en diens modelsoorten. Een voorbeeld hiervan zijn de struweelsingel en vochtig hakhoutbos tegen de noordgrens van het plangebied. Ook met het aan te leggen natuurcompensatiegebied wordt een stap gezet om de doelstellingen van de groene ontwikkelingszone te halen. Hierdoor wordt de geplande ontwikkeling uitvoerbaar geacht voor het onderdeel gebiedsbescherming van het GNN en de GO.

Afbeelding 6: Ligging plangebied ten opzichte van de GO (lichtgroen) (Provincie Gelderland, 2025)

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Tot slot worden in paragraaf 5.7 adviezen gegeven om de plannen natuurinclusiever te ontwikkelen, inrichten en beheren.

5.1 Beschermde soorten

Grondgebonden zoogdieren

Conclusies

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal voor de das, bever, steenmarter en boommarter niet resulteren in een afname van essentieel leefgebied. Ook verblijfplaatsen van deze soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen zijn mogelijk wel aanwezig, wat blijkt uit de aanwezigheid van uitwerpselen en geschikte holtes. Nader onderzoek naar kleine marterachtigen is dan ook noodzakelijk.

Broedvogels

Conclusies

Jaarrond beschermde nesten

Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet aan de orde voor broedvogels met een jaarrond beschermd nest. Wel is het essentieel dat werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, om zo rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van nesten in bomen rondom het plangebied.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving/jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Er is geen sprake van broedgevallen van vogels met een beschermde functionele leefomgeving in het plangebied. In de omgeving zijn voldoende nestmogelijkheden en alternatief leefgebied aanwezig. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Algemene broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen³ uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige middels een broedvogelinspectie is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Op basis van de Omgevingswet zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Het advies is om werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden aangezien er tijdens deze periode geen broedvogelinspectie noodzakelijk is. Gelet op de aanwezigheid van een territoriaal kievit paartje tijdens beide veldbezoeken is het aannemelijk dat deze het perceel ieder jaar als broedplek gebruiken. Ook de aanwezigheid van nesten in de bomen rondom het plangebied kan niet volledig worden uitgesloten. Als de werkzaamheden wel tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, bestaat het risico dat het werk bij vaststelling van nesten moet worden uitgesteld.

5.2 Rode Lijst soorten

Conclusies

Naast de eerder genoemde soorten met het beschermingsregime Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of andere beschermingsstatus worden er binnen het plangebied geen Rode-Lijstsoorten verwacht. Aanvullende maatregelen zijn hierdoor niet noodzakelijk.

5.3 Invasieve exoten

Conclusies

Vanwege de afwezigheid van invasieve exoten binnen het plangebied hoeven er geen acties ondernomen te worden voor het inperken of verwijderen van deze soorten.

5.4 Bescherming gebieden

Conclusies

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Een toetsing van niet stikstof-gerelateerde effecten aan de Natura 2000-instandhoudingsdoelen wordt niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Voor deze ontwikkeling is de stikstofberekening voorafgaand aan deze rapportage uitgevoerd en deze wordt in een afzonderlijke rapportage behandeld.

5.5 Bescherming houtopstanden

Aangezien er binnen het plangebied geen bomen worden gekapt is nadere toetsing van houtopstanden niet noodzakelijk.

³ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

5.6 Gelders Natuurnetwerk

Het gehele plangebied valt binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) van de provincie Gelderland. De geplande ontwikkeling van het zonnepark ten zuiden van Druten is niet in strijd met de kernkwaliteiten van het deelgebied 61 Land van Maas en Waal en de hiervoor opgestelde ontwikkelingsdoelstellingen binnen dit GO. Er vindt geen negatief effect plaats op de kwaliteit, kwantiteit en de samenhang van het gebied.

Hierdoor wordt de geplande ontwikkeling uitvoerbaar geacht voor het onderdeel gebiedsbescherming van het GNN en de GO.

5.7 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- BuRO. (2024, 15 juli). Unielijst invasieve exoten. Invasieve Exoten | NVWA.
- ESRI Nederland (2025). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Haver Droeze (2025). Landschappelijke inpassing zonnepark 'De Groenendaal' te Druten
- NDFF (2025). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Provincie Gelderland (2025). *Kernkwaliteiten groene ontwikkelingszone*. Opgehaald van geoportaal.gelderland.nl:
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/experiencebuilder/experience/?id=a50e21e34ea14690b08c6999b384e2b2&page=Pagina-1&views=Informatie>

Soortinformatie:

- www.floravannederland.nl
- www.ravon.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Soorten:

- BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Das Meles meles. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2021). Kennisdocument Grote modderkruiper Misgurnus fossilis. BIJ12, versie 2.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Poelkikker Rana lessonae. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)

Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd⁴. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

⁴ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	Lid 1, onder b het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	Lid 1, onder b het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	Lid 1, onder c het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	Lid 1, onder c het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	Lid 1, onder d het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);

- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, ‘nationale’ soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen

Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. de Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht

In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

“Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.”*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht

Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:

Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te laten gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;

- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwingscontour houtkap’ bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties in het Gelders natuurnetwerk en binnen de groene ontwikkelingszone, zijn ontwikkelingen alleen toegestaan als uit onderzoek blijkt dat de kernkwaliteiten en samenhang (en voor het Gelders Natuurnetwerk het oppervlakte) niet achteruit gaan.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤